

НАРЕДБА за етикетиране на продукти от кристални стъкла

Приета с ПМС № 115 от 17.05.2006 г., обн., ДВ, бр. 44 от 30.05.2006 г., в сила от 10.06.2006 г., изм. и доп., бр. 75 от 18.09.2007 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 53 от 8.07.2022 г., в сила от 8.07.2022 г.

Раздел I Общи разпоредби

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. изискванията за етикетиране на продукти от кристални стъкла;
2. методите за изпитване на основните свойства на продукти от кристални стъкла.

Чл. 2. (1) Наредбата се прилага за продукти от кристални стъкла от позиция № 70.13 от Комбинираната номенклатура на Европейския съюз, наричани по-нататък "кристални продукти".

(2) (В сила от 1.01.2007 г.) Наредбата не се прилага за продуктите по ал. 1, предназначени за износ от Европейския съюз.

Раздел II Общи изисквания към продуктите от кристални стъкла, етикетиране и пускане на пазара

Чл. 3. (1) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Лицата, които пускат на пазара кристални продукти, включително при всички форми на реклама на такива продукти, са длъжни да гарантират съответствието на етикетирането им с химичния състав и свойствата на продуктите съгласно изискванията на наредбата.

(2) Търговците са длъжни да продават само кристални продукти, етикетирани в съответствие с изискванията на наредбата.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) На всеки кристален продукт в зависимост от свойствата на кристалното стъкло, определени в колони 3 - 6 на приложение № 1, трябва да се постави етикет, съдържащ съответно наименование от колона 2 на приложение № 1.

Чл. 5. Когато кристален продукт е означен с наименование, определено в колона 2 на приложение № 1, той може да носи и съответния идентификационен символ, определен в колони 7 и 8 на приложение № 1.

Чл. 6. Наименованието и идентификационният символ, определени в приложение № 1, могат да бъдат нанесени върху един и същ етикет.

Чл. 7. Когато търговска марка, фирмено наименование на производител или друг надпис съдържат като основна част, като прилагателно или като корен на дума наименование, съдържащо се в колона 2 на приложение № 1, или наименование, което е възможно да доведе до заблуда, те трябва да се предхождат непосредствено от:

1. ясно означено наименование на продукта, когато той притежава свойствата, определени в колони 3 - 6 на приложение № 1;
2. ясен надпис за същността на продукта, когато той не притежава свойствата, определени в колони 3 - 6 на приложение № 1.

Чл. 8. При етикетиране не се допуска използването на наименованията, определени в колона 2 на приложение № 1, за продукти от стъкла, наподобяващи по външен вид

кристални продукти, когато те не притежават свойствата, определени в колони 3 - 6 на приложение № 1.

Чл. 9. За удостоверяване, че продуктите, означени с наименования и идентификационни символи, определени в приложение № 1, притежават съответните свойства, определени в колони 3 - 6 на приложение № 1, се ползват методите, определени в приложение № 2.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) (1) Наименованията на продуктите, посочени в колона 2, редове 1 и 2 от приложение № 1, могат да се използват свободно независимо от страната на произход или страната на получаване.

(2) За означаване на продукти, посочени в колона 2, редове 3 и 4 от приложение № 1, могат да се ползват само езикът или езиците на държавите, в които се продават продуктите.

(3) Продукти, посочени в колона 2, редове 3 и 4 от приложение № 1, от пресовано стъкло, съдържащо 18 % оловен оксид и притежаващо твърдост най-малко 2,70, могат да се продават на германския пазар с описанието "PRESSBLEIKRISTALL" или "BLEIKRISTALL GEPRESST" (изписано с главни букви).

Раздел III

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 11. За нарушаване разпоредбите на наредбата на виновните лица се налага глоба, а на едноличните търговци и на юридическите лица - имуществена санкция, съгласно чл. 198 от Закона за защита на потребителите (ЗЗП).

Чл. 12. Когато контролните органи констатираят нарушение на изискванията на наредбата, разходите по направените анализи и експертизи са за сметка на лицата, пуснали продуктите на пазара.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

(Нова - ДВ, бр. 75 от 2007 г.)

§ 1. (Нов - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Наредбата въвежда разпоредбите на Директива 69/493/ЕЕС относно сближаването на законодателствата на държавите членки, свързани с кристалното стъкло, последно изменена и допълнена с Директива 2006/96/ЕО.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Предишен § 1, изм. - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Наредбата се приема на основание чл. 12, т. 1 от Закона за защита на потребителите.

§ 3. (Предишен § 2 - ДВ, бр. 75 от 2007 г., изм., бр. 93 от 2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 53 от 2022 г., в сила от 8.07.2022 г.) Контролът по прилагането на наредбата се възлага на Комисията за защита на потребителите към министъра на икономиката и индустрията на нейните регионални структури и на звената за защита на потребителите към общинската администрация по реда на глава десета "Контрол" от Закона за защита на потребителите.

§ 4. (Предишен § 3 - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Наредбата влиза в сила от 10 юни 2006 г. с изключение на чл. 2, ал. 2, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.

§ 5. (Предишен § 4 - ДВ, бр. 75 от 2007 г.) От 1 януари 2007 г. в чл. 2, ал. 1 думите "Комбинирана номенклатура на Република България" се заменят с "Комбинирана номенклатура на Европейския съюз".

Приложение № 1

към чл. 4
(Изм. - ДВ, бр. 75 от 2007 г.)

№ п о р е д	Наименование	Свойства				Идентификационен символ	
		метални оксиди (%)	плътност	коэффициент на пречупване на светлината	повърхностна твърдост	форма	описание
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ТЕЖЪК ОЛОВЕН КРИСТАЛ 30% CRISTAL SUPERIEUR 30% CRISTALLO SUPERIORE 30% HOCHBLEIKRISTALL 30% VOLLOODKRISTAL 30% FULL LEAD CRYSTAL 30% KRYSTAL 30% κρύσταλλα υψηλής περιεκτικότητας σε μόλυβδο 30% CRISTAL SUPERIOR 30% CRISTAL DE CHUMBO SUPERIOR 30% VYSOCE OLOVNATÉ KRIŠTÁLOVÉ SKLO 30% KÖRGKVALITEETNE KRISTALL 30% AUGSTĀKĀ LABUMA KRISTĀLS 30% DAUGIAŠVINIS KRIŠTOLAS 30% NEHÉZ ÓLOMKRISTÁLY 30% KRISTALL SUPERJURI 30% SZKŁO KRYSZTAŁOWE WYSOKOOŁOWIOWE 30% KRISTAL Z	PbO ≥ 30%	≥ 3,00	*		○	Златист кръг с диаметър, по-голям или равен на 1 cm

VISOKO
VSEBNOSTJO
SVINCA 30%
VYSOKOOLOVNAT
É KRIŠTÁLOVÉ
SKLO 30% PbO
CRISTAL
SUPERIOR 30%

2	ОЛЮБЕН	PbO	≥ 2,	*
.	КРИСТАЛ 24%	≥ 24%	90	
	CRISTAL AU			
	PLOMB 24%			
	CRISTALLO AL			
	PIOMBO 24%			
	BLEIKRISTALL			
	24%			
	LOODKRISTAL 2			
	4%			
	LEAD			
	CRYSTAL 24%			
	KRYSTAL 24%			
	μολυβδούχα			
	κρύσταλλα 25%			
	ΜΟΛΥΒΔΟΥΧΑ			
	ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ 24%			
	CRISTAL AL			
	PLOMO 24%			
	CRISTAL DE			
	CHUMBO 24%			
	OLOVNATÉ			
	KRIŠTÁLOVÉ			
	SKLO 24%			
	KVALITEETKRIS			
	TALL 24%			
	SVINA			

KRISTALS 24%
 ŠVINO
 KRIŠTOLAS 24%
 ÓLOMKRISTÁLY
 24%
 KRISTALL BIC-
 ÓOMB 24%
 SZKŁO
 KRYSZTAŁOWE
 OŁOWIOWE 24%
 SVINČEV
 KRISTAL 24%
 OLOVNATÉ
 KRIŠTÁLOVÉ
 SKLO 24% PbO
 CRISTAL CU
 PLUMB 24%

3	КРИСТАЛИН	ZnO, $\geq 2,$	nD $\geq$	☐	Сребрис
.	CRISTALLIN	BaO, 45	1,520		т
	VETRO SONORO	PbO и			квадрат
	SUPERIORE	K ₂ O,			със
	KRISTALLGLAS	поеди			страна,
	KRISTALLJNGLA	нично			по-
	S (в Белгия)	или			голяма
	SONOORGLAS (в	сумар			или
	Холандия)	но,			равна
	CRYSTAL	$\geq 10\%$			на
	GLASS,				1 cm
	CRYSTALLIN				
	KRYSTALLIN				
	<i>υαλοκρύσταλλα</i>				
	VIDRIO SONORO				
	SUPERIOR				
	VIDRO SONORO				
	SUPERIOR				
	KRIŠTÁLOVÉ				
	SKLO				
	KRYSTALIN				
	KRISTALLIINKL				
	AAS				
	KRISTÄLSTIKLS				
	KRIŠTOLAS				
	KRISZTALLIN				
	ŰVEG				
	KRISTALLIN				
	SZKŁO				
	KRYSZTAŁOWE				
	„S”				
	KRISTALNO				
	STEKLO				
	(KRISTALIN)				
	KRIŠTALÍN				

STICLĂ
CRISTALINĂ

4	КРИСТАЛНО СТЪКЛО VERRE SONORE VETRO SONORO KRISTALLGLAS SONOORGLAS CRYSTAL GLASS, CRYSTALLIN KRYSTALLIN υαλοκρύσταλλα VIDRIO SONORO VIDRO SONORO KRIŠTÁLOVÉ SKLO KRISTALLKLAAS KRISTÄLSTIKLS KRIŠTOLO STIKLAS KRISZTALIN ÜVEG KRISTALLIN SZKŁO KRYSZTAŁOWE KRISTALNO STEKLO KRIŠTÁLOVÉ SKLO CRISTALIN - STICLĂ SONORĂ	BaO, PbO и K ₂ O, поеди нично или сумар но, ≥ 10 %	≥ 2 ,40	Vickers 550 ± 20	△	Сребрис т равност ранен триъгъл ник със страна, по- голяма или равна на 1 cm
---	--	--	------------	------------------------	---	---

* nD ≥ 1,545 – като критерий за допълнителна неразрушаваща проверка с цел класиране на продуктите (в момента на внос)
Забележка. Означението "процент" в колоната 2, ред 1 и ред 2 се отнася за съдържанието на оловен оксид.

(Изм. и доп. – ДВ, бр. 75 от 2007 г.)

Методи за определяне на химичните и физичните свойства на кристални стъкла

1. Химични анализи

1.1. Бариев оксид (BaO) и оловен оксид (PbO)

1.1.1. Определяне на сумата от BaO и PbO

Около 0,5 г стрито на прах стъкло се претегля с точност 0,0001 г и се поставя в платинен тигел. Овлажнява се с вода и се добавят 10 ml 15 % разтвор на сярна киселина и 10 ml флуороводородна киселина. Нагрива се на пясъчна баня до появяване на бели пари. Остава се да изстине и отново се добавят 10 ml флуороводородна киселина. Нагрива се до повторното появяване на бели пари. Остава се да изстине и стените на тигела се промиват с вода. Отново се нагрива до появяването на бели пари. Остава се да изстине. Внимателно се добавят 10 ml вода и се пренася в чаша от 400 ml. Тигелът се промива няколко пъти с 10 % разтвор на сярна киселина и се разрежда до 100 ml със същия разтвор. Кипи 2 – 3 минути и се оставя да престои една нощ.

Филтрира се през синтерован филтър с клас на порьозност 4. Промива се първо с 10 % разтвор на сярна киселина, а след това два или три пъти със спирт. Суши се 1 час в сушилен шкаф при 150 °C. Претегля се утайката BaSO₄ + PbSO₄.

1.1.2. Определяне на BaO

Около 0,5 г стрито на прах стъкло се претегля с точност 0,0001 г и се поставя в платинен тигел. Овлажнява се с вода и се добавят 10 ml флуороводородна киселина и 5 ml перхлорна киселина. Нагрива се на пясъчна баня до появяването на бели пари.

Остава се да изстине и отново се добавят 10 ml флуороводородна киселина. Нагрива се до повторно появяване на бели пари. Остава се да изстине и стените на тигела се промиват с дестилирана вода. Отново се нагрива и се изпарява почти до сухо състояние. Добавят се 50 ml 10 % разтвор на хлороводородна киселина и слабо се подгрива за по-лесно разтваряне. Пренася се в чаша от 400 ml и се разрежда с вода до 200 ml. Довежда се до кипене и се пропуска поток сероводород през горещия разтвор. Когато утайката от оловен сулфид падне на дъното на чашата, се спира подаването на сероводорода. Филтрира се през фина филтърна хартия, като се промива със студена вода, наситена със сероводород.

Филтратът се оставя да кипи и ако е необходимо, се изпарява до обем 300 ml. Към кипящата смес се добавя 10 ml 10 % разтвор на сярна киселина. Отстранява се от източника на топлина и се оставя да престои най-малко 4 часа.

Филтрира се през фина филтърна хартия и се промива със студена вода. Утайката се накалява при 1050 °C и се претегля като BaSO₄.

1.2. Определяне на цинков оксид (ZnO)

Филтратът след утаяването на BaSO₄ се изпарява до намаляване на обема до 200 ml. Неутрализира се с амоняк в присъствието на индикатор "метилов червено" и се добавят 20 ml 0,1 N сярна киселина. Достига се pH = 2 на разтвора (контролира се с pH метър) посредством добавяне на 0,1 N сярна киселина и 0,1 N натриев хидроксид в зависимост от случая. Цинковият сулфид се утаява на студено чрез пропускане на поток от сероводород. Утайката се оставя да престои 4 часа до пълно отлагане, след което се пренася върху фина филтърна хартия. Промива се със студена вода, наситена със сероводород. Утайката върху филтърната хартия се разтваря чрез промиване с 25 ml горещ 10 % разтвор на солна киселина. Промива се филтърът с гореща вода до получаването на обем около 150 ml. Неутрализира се с амоняк в присъствието на лакмусова хартия, след което се добавят 1 – 2 г твърд уротропин – буфер за получаването на pH 5. Добавят се няколко капки 0,5 % прясно приготвен разтвор на силенолоранж и се титрира с 0,1 N разтвор на Комплексон III до преход от розово в лимоненожълто.

1.3. (Доп. – ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Определяне на калиев оксид (K₂O)

Извършва се посредством утаяване и претегляне като калиев тетрафенилборат.

Начин на работа:

Два грама стъкло след стриване и пресяване се третират със:

2 ml концентрирана азотна киселина (HNO₃);

15 ml перхлорна киселина (NClO₄);

25 ml флуороводородна киселина (HF)

в платинов тигел на водна баня, а след това на пясъчна баня. След прекратяване отделянето на плътните пари на перхлорната киселина (продължава до изпаряване до сухо състояние) остатъкът се разтваря с 20 ml гореща вода и 2 – 3 ml концентрирана солна киселина. Пренася се в мерителна колба от 200 ml и се долива до скалния знак с дестилирана вода.

Реагенти: 6 % разтвор на натриев тетрафенилборат: 1,5 g от реагента се разтварят в 250 ml дестилирана вода. Лекото помътняване се отстранява чрез добавка на 1 g алуминиев хидроксид. Разклаща се в продължение на 5 минути, след което се филтрира, като първите 20 ml трябва да бъдат повторно филтрирани.

Промивен разтвор за утайката: приготвя се малко количество калиева сол чрез утаяване от разтвор на 0,1 g KCl в 20 ml 0,1 N солна киселина, в който се налива разтворът на тетрафенилбората при непрекъснато бъркане, докато престане отделянето на утайка. Филтрира се през синтерован филтър. Промива се с дестилирана вода. Изсушава се в ексикатор при стайна температура. След това 20 – 30 mg се разтварят в 25 ml дестилирана вода. От време на време се разбърква. След 30 минути се добавят 0,5 – 1 g алуминиев хидроксид. Бърка се в продължение на няколко минути. Филтрира се.

Начин на работа: взема се аликвотна част от киселинния разтвор, отговаряща на около 10 mg K₂O. Разрежда се до около 100 ml. Бавно се добавя при леко бъркане разтворът на реагента, за 10 ml от който се предполага, че отговарят на 5 mg K₂O. Остава се да престои за не повече от 15 минути, след което се филтрира през предварително претеглен синтерован филтър с размер на порите 3 или 4. Промива се с промивния разтвор. Суши се 30 минути при 120 °C. Коефициентът на превръщане за K₂O е 0,13143.

1.4. Допустими отклонения:

Допустимото отклонение е $\pm 0,1$ от абсолютната стойност за всяко от определянията. Ако при анализа се получи по-ниска стойност в рамките на допустимите отклонения от установените граници (30 %, 24 % или 10 %), трябва да се вземе средноаритметичната стойност от най-малко 3 последователни определяния. Ако тази стойност е по-голяма или равна съответно на 29,95 %, 23,95 % или 9,95 %, стъклото трябва да бъде прието за отговарящо на категориите за видовете кристални стъкла, съответно 30 %, 24 % и 10 %.

1.5. (Отм. – ДВ, бр. 75 от 2007 г.).

2. Определяне на физичните свойства

2.1. Определяне на плътността

2.1.1. Плътността се определя с хидростатична везна с точност $\pm 0,01$.

Проба от най-малко 20 g се претегля на въздух и после потопена в дестилирана вода с температура 20 °C.

2.1.2. (Отм. – ДВ, бр. 75 от 2007 г.).

2.2. Определяне на коефициента на пречупване на светлината

Коефициентът на пречупване на светлината се измерва с рефрактометър с точност 0,001.

2.3. (Изм. – ДВ, бр. 75 от 2007 г.) Определяне на повърхностна твърдост (микротвърдост)

Твърдостта по Vickers се определя съгласно стандарт ASTM E 92-65 (Ревизия 1965), но се използва товар от 50 грама и се взема средноаритметичната стойност от 15 измервания.